

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1988/28

KARAR NO : 1988/28

ÖZET : 1402 Sayılı Kanunun 23.maddesi uyarınca sıkıyönetimin kalkması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerine yeniden dava açılması mümkün olmadığı gibi 1/5/1984'den önce işlenen belli suçlara ait davaların Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülmesi de mümkün olmadığından davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Elife Cemre

D L A Y : Sanığın yasa dışı THKP/C adlı silahlı çetenin üyesi olduğu ve 24/5/1983 tarihinde Sultanahmet Askeri Cezaevinde bulunan Gülali Yurdakula ağabeyi Ahmet Yurdakul vasıtasıyla örgütsel bir doküman gönderildiği ve yapılan aramada bu belgenin ele geçtiği ileri sürülmüştür.

Bu nedenle sanık hakkında İstanbul 1.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığınca 29/3/1984 tarihinde,soruşturma emri verilmiş ve aramaya rağmen sanık bulunamadığı ve İstanbul ilinde sıkıyönetim 19/11/1985 tarihinde kaldırıldığı cihetle,evrak Diyarbakır 7.Kolordu Sıkıyönetim Komutanlığına gönderilmiş ve bu yer askeri savcılığı 9/9/1986 gün,954 sayı ile 1402 Sayılı Kanunun 23.maddesi uyarınca görevsizlik kararı vererek dosyayı İstanbul C.Savcılığına göndermiş ve İstanbul C.Savcılığı 20/11/1986 gününde 125 sayı ile;suçun 3.Kolordu Askeri Yargı çevresi dahilinde işlendiğini belirterek yetkisizlik kararıyla hazırlık soruşturma evrakını 3.Kolordu Askeri Savcılığına göndermiş ve İstanbul 3.Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı da 29/1/1987 gününde 1983/73 sayılı iddianame ile sanığın TCK.nun 168/2.,173/son.maddeleriyle tecziyesi iste- miyle hakkında kamu davası açmıştır.

İstanbul 3.Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 9/4/1987 gününde,1987/542-524 sayı ile;2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulü hakkındaki Kanunun 9/a.maddesine göre,sanığa atılı suça ait davanın Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülmesi gerektiğini belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

.../...

Alu

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi: 24/11/1987 gününde,1987/228-150 sayı ile;2845 sayılı Kanunun 41.maddesine göre Devlet Güvenlik Mahkemelerinin 1/5/1984 tarihinden sonra işlenecek suçlara bakabileceğini,oysaki atılı suçun 24/5/1983 tarihinde işlendiğinin ileri sürüldüğünü belirterek,mahkemesinin görevsiz olduğuna karar vermiştir.

Her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları dolayısıyla dosya İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi C.Savcılığının 27/4/1988 gün,1987/213 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü;Muammer Turan'ın Başkanlığında,Mebrure Gözdemir,Adnan Hamzaoğulları,Üzel Kızılkılıç,Ersin Eserol,Nursafa Pandar ve Dr.Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 30/5/1988 günlü toplantıda,geçici raportör Hâkim İsmet Kökerin raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan,toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavıoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yüksel Özyükselin davada adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki açıklamaları dinlendikten sonra ge-
reği görüşülüp düşünüldü:

Olay yerinde açıklandığı üzere,sanığın 24/5/1983 tarihinde yasa dışı si-
hahlı çete üyesi olarak,Sultanahmet cezaevine örgütsel bir döküman gönderdiği ileri sürülerek,İstanbul 3.Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığının 29/1/1987 günlü,iddianame-
si ile TCK.nun 168/2.madde ile tecziyesi için hakkında kamu davası açılmıştır.

Askeri Yargı düzeni içinde yer alan,İstanbul 3.Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi ile adli yargı düzeni içinde yer alan İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi,
davada görevsizlik kararları vermişler ve oluşan görev uyuşmazlığının çözümü için dosya Uyuşmazlık Mahkememize gönderilmiştir.

2845 Sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki kanunun 9.maddesinin (a) bendine göre,TCK.nun 168.maddesine mümas suçlara ait davanın,filhakika devlet güvenlik mahkemelerinde görülmesi kabul edilmiştir.Ancak,
aynı kanunun 41/a ve geçici 1.maddelerine göre Devlet Güvenlik Mahkemeleri 1/5/1984 tarihinden sonra işlenecek suçlara ait davalara bakmakla görevlidir.Oysa Uyuşmazlık konusu suçun tarihi 24/5/1983 olduğundan,davanın İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülmesi kanunen mümkün değildir.Bu itibarla İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesince davanın görev yönünden reddedilmesi,suç tarihi itibarıyla kanuna uygun bulunmaktadır.

353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun askeri mahkemelerin görevlerini belirleyen 9.maddesinde,askeri mahkemelerin asker kişilerin

askeri olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli oldukları belirtilmiştir.

Bu madde asker kişilerce işlenecek suçlara ilişkin olmasına ve sanık asker kişi bulunmamasına göre, sanığa atılı suçun bu madde kapsamına girmediği açıktır. Aynı Kanunun asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanma koşullarını belirten 11. maddesinde bu maddenin A, B, C ve E bentlerinde geniş ve ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır.

Sanığa atılı suçun bu madde kapsamına girmediği de açıkça görülmektedir.

Bu itibarla İstanbul 3. ⁿ olordu Komutanlığı Askeri Mahkemesinin verdiği görevsizlik kararı dahi, davanın devlet güvenlik mahkemesinde görülmesi gerektiği yolundaki düşünce doğru olmamakla birlikte, sonucu itibarıyla doğru bulunmaktadır.

Bu durumda, adli ve askeri yargı düzenleri içinde yer alan her iki mahkemenin görevsizlik kararları kesinleştiği ve ortada olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğduğu cihetle Uyuşmazlık Mahkemesince davanın hangi yargı yerinde görülmesi gerektiğinin saptanması icap etmektedir.

Sanığa atılı suç İstanbulda 26/12/1978 tarihinde ilân elunan sıkıyönetimden sonra ve sıkıyönetimin devam ettiği 24/5/1983 günü işlenmiştir. Bu suç siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklandığından sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olup, esas itibarıyla 1402 Sayılı Kanunun 15. maddesi kapsamında ve bu itibarla davanın görülmesi sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine girer niteliktedir. Ancak suçun işlendiği İstanbulda Sıkıyönetim 19/11/1987 gününde ve yurdumuzda sıkıyönetimin devam ettiği son 4 il olan Diyarbakır, Hakkari, Siirt ve Mardinde de 19/7/1987 tarihinde kaldırılmış bulunmasına ve 1402 Sayılı Kanunun 23. maddesine göre ancak elle- rindeki davaları sonuçlandırmakla görevli sıkıyönetim askeri mahkemelerine, sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra dava açmak kanunen mümkün bulunmamasına göre, bu davanın suçun işlendiği İstanbul Ağır Ceza Mahkemesinde görülmesi gerekmektedir.

.../...

Bu durumda, adli yargı yeri olan İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına ve adı geçen mahkemenin bir yetkisizlik kararı ile dosyayı İstanbul Ağır Ceza Mahkemesine göndermesi için dosyanın bu mahkemeye geri çevrilmesi uygun görülmüştür.

SONUÇ : Anlaşmazlığın Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinin 24/11/1987 gün, 1987/228-150 sayılı görevsizlik kararının davanın Adli Yargı yeri, olan İstanbul Ağır Ceza Mahkemesinde görülmesi yönünden bir yetkisizlik kararı verilmesi gerektiği bakımından kaldırılmasına ve dosyanın gereği yapılmak üzere İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesine geri çevrilmesine üyelerden Nursafa Pandar'ın gerekçede karşıoyu ve oyçokluğuyla esasta oybirliğiyle 30/5/1988 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Muammer Tuzan

Üye
Mebriure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları

Üye
Üzel Kızılkılıç

Üye
Ersin Eserol

Üye
Nursafa Pandar

Üye
Dr. Önder Ayhan

i/K

D/E

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1988/28

KARAR NO : 1988/28

KARŞIY YAZISI

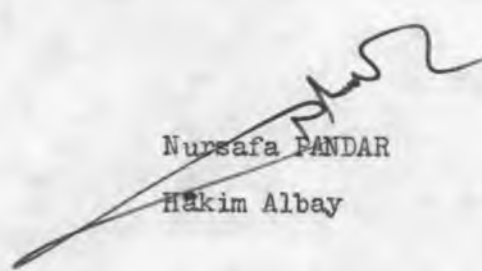
Her iki mahkemenin görevsizlik kararları sonuç itibariyle yerindedir. DCM.nin, dosyası yetkili mahkeme olan ağır ceza mahkemesine göndermemesi hatalı ise de, yetki konusundaki yanlışlıktan dolayı kararın kaldırılması zorunlu değildir.

Kaldığı Uyuşmazlık Mahkemesi ~~Kanununda~~, görevsizlik kararlarının kaldırılacağından sözedilmemekte, sadece görevli yargı yerinin belirleneceğinden bahsedilmektedir. (Md.15-16)

Burada özel bir durum vardır. Uyuşmazlık Mahkemesince (davaya ağır ceza mahkemesinin bakması gerektiğine ve dosyanın ağır ceza mahkemesine gönderilmesine) karar verilmesi mümkündür ve bu yol dava ekonomisine daha uygundur. Uyuşmazlık Mahkemesinin 17.10.1976 gün ve 15737 mükerrer, 11.7.1977 gün ve 15993, 18.11.1977 gün ve 16143 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan kararları doğrultusunda ve 2247 Sayılı Kanunun 15'nci maddesi gereğince Uyuşmazlık Mahkemesinin bu yolda bir karar vermeye yetkisi vardır.

Çoğunluk kararı gibi düşünüldüğü takdirde sırf şekli bir işlem yönünden işlerin uzaması söz konusu olur.

Yukarıdaki nedenlerle çoğunluk kararına karşı ayrışık oy kullandım.

Nursafa PANDAR

Hâkim Albay